A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2017. szeptember 13.* [i]

„Előzetes döntéshozatal – Mezőgazdaság – Géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok – Sürgősségi intézkedések – A géntechnológiával módosított MON 810 típusú kukorica termesztésének megtiltására irányuló nemzeti intézkedés – Az intézkedés fenntartása vagy meghosszabbítása – 1829/2003/EK rendelet – 34. cikk – 178/2002/EK rendelet – 53. és 54. cikk – Alkalmazási feltételek – Az elővigyázatosság elve”

A C-111/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunale di Udine (udinei bíróság, Olaszország) a Bírósághoz 2016. február 24-én érkezett, 2015. december 10-i határozatával terjesztett elő a

Giorgio Fidenato,

Leandro Taboga,

Luciano Taboga ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök (előadó), M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: R. Schiano tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. február 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– G. Fidenato, Leandro és Luciano Taboga képviseletében F. Longo avvocato,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,

– a görög kormány képviseletében G. Kanellopoulos és D. Ntourntoureka, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: olasz.

i — A jelen szöveg kulcskifejezéseket tartalmazó részében, 30. és 42. pontjában és a rendelkező részében az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.

– az Európai Bizottság képviseletében C. Zadra, K. Herbout-Borczak és C. Valero, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. március 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2003. L 268., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 13. fejezet, 32. kötet, 432. o.) 34. cikkének, valamint az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2002. L 31., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 15. fejezet, 6. kötet, 463. o.; helyesbítések: HL 2014. L 327., 9. o.; HL 2016. L 11., 5. o.) 53. és 54. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Giorgio Fidenato, Leandro és Luciano Taboga ellen indított büntetőeljárásban terjesztették elő, amelyben a MON 810 típusú kukorica termesztésével vádolják őket, ami sérti az ilyen termesztést megtiltó nemzeti szabályozást.

Jogi háttér

Az 1829/2003 rendelet

3 Az 1829/2003 rendelet (1)–(3) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(1) A biztonságos és egészséges élelmiszerek és takarmányok szabad mozgása a belső piac alapvető szempontja, és jelentős mértékben hozzájárul a polgárok egészségéhez és jólétéhez, valamint társadalmi és gazdasági érdekeihez.

(2) A közösségi politikák végrehajtása során biztosítani kell az emberi élet és egészség védelmének magas szintjét.

(3) Az emberi és állati egészség védelme érdekében a géntechnológiával módosított szervezetekből álló, azokat tartalmazó vagy azokból előállított élelmiszereken és takarmányokon […] a Közösségben történő forgalomba hozatalt megelőzően közösségi eljárással biztonsági értékelést kell végezni.”

4 Az 1829/2003 rendelet 1. cikkének a) és b) pontja alapján e rendeletnek – a 178/2002 rendeletben megállapított általános elvekkel összhangban – célkitűzése többek között, hogy alapul szolgáljon az emberi élet és egészség, az állati egészség és jólét, a környezet és a géntechnológiával módosított élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó fogyasztói érdekek magas szintű védelméhez, miközben biztosítja a belső piac hatékony működését, valamint hogy megállapítsa a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok engedélyezésére és felügyeletére vonatkozó közösségi eljárásokat.

5 Az említett rendelet „Sürgősségi intézkedések” címet viselő 34. cikke ekként rendelkezik:

„Ha nyilvánvaló, hogy az e rendelettel vagy azzal összhangban engedélyezett termékek valószínűleg [helyesen: minden bizonnyal] komoly kockázatot jelentenek az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre, […] a [178/2002] rendelet 53. és 54. cikkében előírt eljárások szerint kell intézkedéseket tenni.”

A 178/2002 rendelet

6 A 178/2002 rendelet (20) és (21) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(20) A Közösségben az egészségvédelem érdekében az elővigyázatosság elvét alkalmazzák, amely akadályozhatja az élelmiszerek vagy takarmányok szabad mozgását. Ezért a Közösség egész területén egységes alapokra kell helyezni ennek az elvnek az alkalmazását.

(21) Olyan meghatározott körülmények között, amikor fennáll az életet és egészséget fenyegető kockázat, de tudományos szempontból a helyzet megítélése még bizonytalan, az elővigyázatosság elve lehet az a mechanizmus, amely lehetővé teszi a Közösség területén a magas szintű egészségvédelem érdekeit szolgáló kockázatkezelési intézkedések vagy egyéb lépések meghatározását.”

7 E rendelet 6. cikke értelmében:

„(1) Az emberi élet és egészség magas szintű védelmére vonatkozó általános célkitűzés megvalósítása érdekében az élelmiszerjognak a kockázatelemzésre kell támaszkodnia, kivéve ha a körülmények és az intézkedés jellege miatt a kockázatelemzés nem alkalmazható.

(2) A kockázatértékelést a rendelkezésre álló tudományos eredmények alapján, független, tárgyilagos és átlátható módon kell elvégezni.

(3) A kockázatkezelés az élelmiszerjog általános céljainak az 5. cikkben meghatározott megvalósítása érdekében figyelembe veszi a kockázatértékelés eredményeit, különös tekintettel a[z Európai Élelmiszerbiztonsági] Hatóság véleményére a 22. cikk értelmében, a mérlegelés tárgyát képező ügyre vonatkozó egyéb tényezőket, valamint – a 7. cikk (1) bekezdésében említett feltételek fennállása esetén – az elővigyázatosság elvét.”

8 Az említett rendeletnek „Az elővigyázatosság elve” címet viselő 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Azokban az esetekben, ahol a rendelkezésre álló információk értékelését követően bebizonyosodik az egészségkárosító hatások lehetősége, de a helyzet tudományos megítélése még bizonytalan, egy átfogóbb kockázatértékeléshez szükséges további tudományos információk összegyűjtéséig a Közösség területén előírt magas szintű egészségvédelem megvalósítása érdekében ideiglenes kockázatkezelési intézkedéseket lehet bevezetni.

(2) Az (1) bekezdés alapján bevezetett intézkedések arányosak, és csak annyiban korlátozzák a kereskedelmet, amennyiben ez a Közösség területén előírt magas szintű egészségvédelem megvalósításához feltétlenül szükséges; az intézkedések bevezetésénél tekintettel kell lenni a szakmai és gazdasági megvalósíthatóságra és a vonatkozó ügyben az egyéb megfelelő tényezőkre. Az intézkedéseket észszerű időn belül felül kell vizsgálni; ezt az időtartamot az életet vagy egészséget veszélyeztető kockázati tényezők, valamint a tudományos megítélés körüli bizonytalanság tisztázásához és egy átfogóbb kockázatértékelés elkészítéséhez szükséges tudományos információk jellegétől függően kell meghatározni.”

9 A 178/2002 rendeletnek „A Közösségből származó vagy harmadik országból behozott élelmiszerre és takarmányra vonatkozó szükségintézkedések” című 53. cikke a következőképpen szól:

„(1) Amennyiben nyilvánvaló, hogy a Közösségből származó vagy harmadik országból behozott élelmiszer vagy takarmány súlyos veszélyt jelent az emberek egészségére, az állatok egészségére vagy a környezetre, és az érintett tagállam (tagállamok) által hozott intézkedésekkel ezt a kockázatot nem lehet eredményesen csökkenteni, a Bizottság az 58. cikk (2) bekezdésével összhangban, saját kezdeményezésére vagy egy tagállam felkérésére – a helyzet súlyosságától függően – haladéktalanul megteszi a következő intézkedések egyikét vagy közülük többet:

a) a Közösségből származó élelmiszer vagy takarmány esetében:
   i. a szóban forgó élelmiszer forgalomba hozatalának vagy felhasználásának felfüggesztése;
   ii. a szóban forgó takarmány forgalomba hozatalának vagy felhasználásának felfüggesztése;
   iii. a szóban forgó élelmiszerre vagy takarmányra vonatkozó különös feltételek meghatározása;
   iv. más, megfelelő ideiglenes védintézkedések meghozatala;

b) harmadik országból behozott élelmiszer vagy takarmány esetében:
   i. a szóban forgó élelmiszer vagy takarmány érintett harmadik országból vagy annak egy részéből, adott esetben a tranzitországból történő behozatalának felfüggesztése;
   ii. az érintett harmadik országból vagy annak egy részéből behozott élelmiszerre vagy takarmányra vonatkozó különös feltételek meghatározása;
   iii. más, megfelelő ideiglenes védintézkedések meghozatala.

(2) Veszélyhelyzetben azonban a Bizottság az érintett tagállammal (tagállamokkal) konzultálva és a többi tagállamot tájékoztatva ideiglenesen bevezetheti az (1) bekezdésben említett intézkedéseket.

[…]”

10 E rendelet „Egyéb szükségintézkedések [helyesen: sürgősségi intézkedések]” című 54. cikke a következőket írja elő:

„(1) Amennyiben egy tagállam hivatalosan tájékoztatja a Bizottságot szükségintézkedések [helyesen: sürgősségi intézkedések] meghozatalának szükségességéről, de a Bizottság nem az 53. cikk alapján járt el [helyesen: semmilyen intézkedést nem hozott az 53. cikknek megfelelően], a tagállam ideiglenes védintézkedéseket hozhat. Ez esetben a tagállam haladéktalanul tájékoztatja erről a többi tagállamot és a Bizottságot.

(2) Tíz munkanapon belül a Bizottság az [Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság] elé terjeszti az ügyet [helyesen: Bizottsághoz fordul], amely dönt a tagállam által bevezetett ideiglenes védintézkedés meghosszabbításáról, módosításáról vagy visszavonásáról.

(3) A tagállam mindaddig fenntartja saját ideiglenes védőintézkedéseit, amíg a Közösség nem vezeti be saját intézkedéseit [helyesen: A tagállam a közösségi intézkedések elfogadásáig fenntartja a nemzeti szinten meghozott ideiglenes védintézkedéseket].”

11 Az említett rendelet 58. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A Bizottság tevékenységét egy Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság segíti, amelynek tagjai a tagállamok képviselői, elnöke a Bizottság képviselője. [E] bizottság szekciókban tevékenykedik, ezek a szekciók vitatják meg a megfelelő ügyeket.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

12 A 90/220/EGK tanácsi irányelvnek megfelelően, a genetikailag módosított kukorica (Zea mays L. MON 810 vonal) forgalomba hozataláról szóló, 1998. április 22-i határozatával (HL 1998. L 131., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás: 3. fejezet, 23. kötet, 77. o.) a Bizottság engedélyezte a MON 810 típusú kukorica forgalomba hozatalát.

13 2013. április 11-én az olasz kormány arra kérte a Bizottságot, hogy a 178/2002 rendelet 53. cikkében előírt eljárás alapján hozzon az 1829/2003 rendelet 34. cikkében meghatározott, e kukorica termesztését megtiltó sürgősségi intézkedéseket. Kérelmének alátámasztásaként e kormány benyújtotta a Consiglio per la ricerca e la sperimentazione in agricoltura (mezőgazdasági kutató- és elemzőintézet, Olaszország) (CRA) és az Istituto Superiore per la Protezione e la Ricerca Ambientale (környezetvédelmi és kutatóintézet, Olaszország) (ISPRA) tudományos tanulmányait.

14 A Bizottság a 2013. május 17-i válaszában kifejtette, hogy az elé terjesztett adatok előzetes értékelését követően úgy ítélte meg, hogy a 178/2002 rendelet 53. és 54. cikke szerinti intézkedések elfogadásának sürgőssége nem bizonyított.

15 Ugyanakkor a Bizottság 2013. május 29-én az e tagállam által szolgáltatott tudományos adatok alaposabb elemzése céljából azok 2013. szeptember végéig történő kiértékelésére kérte fel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóságot.

16 Az olasz kormány a 2013. július 12-i decreto Adozione delle misure d'urgenza ai sensi dell'art. 54 del regolamento (CE) no 178/2002, concernente la coltivazione di varietà di mais geneticamente modificato MON 810 (a géntechnológiával módosított MON 810 típusú kukoricafajták termesztésére irányuló, a 178/2002/EK rendelet 54. cikke szerinti sürgősségi intézkedések elfogadásáról szóló rendelet, a GURI 2013. augusztus 10-i 187. száma) által megtiltotta a géntechnológiával módosított MON 810 típusú kukoricafajták termesztését.

17 2013. szeptember 24-én az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság kiadta a 3371. sz. véleményét, amelyben az szerepel, hogy a MON 810 típusú kukorica tekintetében meghozandó sürgősségi intézkedések alátámasztásaként az olasz kormány által benyújtott dokumentációban a géntechnológiával módosított szervezetek (a továbbiakban: GMSZ) munkacsoportja nem talált a kért sürgősségi intézkedések igazolására szolgáló új tudományos bizonyítékot. Következésképpen e munkacsoport úgy vélte, hogy a MON 810 típusú kukoricára vonatkozó kockázatértékelés tekintetében korábban tett megállapításai továbbra is alkalmazandók.

18 A Bíróság elé benyújtott iratokból, valamint a Bizottság által a tárgyaláson tett pontosításokból kitűnik, hogy a Bizottság mindazonáltal anélkül tájékoztatta az Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottságot arról, hogy az olasz kormány bejelentette az általa meghozott ideiglenes védintézkedéseket, hogy a 178/2002 rendelet 54. cikke (2) bekezdésének megfelelően benyújtotta volna a tagállam által bevezetett ideiglenes védintézkedések meghosszabbításáról, módosításáról vagy visszavonásáról szóló határozattervezetet.

19 Ezzel összefüggésben G. Fidenato, Leandro és Luciano Taboga ellen büntetőeljárás indult a Tribunale di Udine (udinei bíróság) előtt, mivel – pontosan meg nem jelölt időpontban – géntechnológiával módosított kukoricafajtát, vagyis MON 810 típusú kukoricafajtát termesztettek, ami sérti az ilyen termesztést megtiltó nemzeti szabályozást.

20 A Tribunale di Udine (udinei bíróság) mellett működő, előzetes nyomozással megbízott bíró pontosan meg nem jelölt időpontban, tárgyalás mellőzésével hozott az érintettek bűnösségét megállapító végzést.

21 Az érintettek megtámadták e végzést arra hivatkozva, hogy azon nemzeti szabályozás, amely alapján azt elfogadták, jogellenes, mivel e szabályozás sérti az 1829/2003 rendelet 34. cikkét, valamint a 178/2002 rendelet 53. és 54. cikkét.

22 E körülmények között a Tribunale di Udine (udinei bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti Bíróság elé:

„1) A 178/2002 [rendelet] 54. [cikkének] (1) bekezdése értelmében köteles-e a Bizottság – valamely tagállam erre irányuló kérelme esetén – a 178/2002 [rendelet] 53. [cikke] értelmében vett sürgősségi intézkedéseket hozni, még ha úgy is értékeli, hogy meghatározott élelmiszer vagy takarmány esetében nem állnak fenn az emberek és az állatok egészségére, valamint a környezetre vonatkozó súlyos és nyilvánvaló kockázat indokai?

2) Amennyiben a Bizottság tájékoztatja a kérelmező tagállamot az ezen utóbbi kérelmével ellentétes tartalmú értékeléséről, amely fogalmilag kizárja a sürgősségi intézkedések elfogadásának szükségességét, és emiatt nem hozza meg a tagállam által kért, az 1829/2003 [rendelet] 34. [cikke] értelmében vett sürgősségi intézkedéseket, a kérelmező tagállam jogosult-e a 178/2002 [rendelet] [53. cikke] értelmében ideiglenes sürgősségi intézkedések meghozatalára?

3) Igazolhatják-e ideiglenes sürgősségi intézkedéseknek a valamely tagállam által az 1829/2003 [rendelet] 34. [cikke] értelmében történő elfogadását az elővigyázatosság elvéhez kapcsolódó azon megfontolások, amelyekre az élelmiszer vagy takarmány felhasználása során nem vonatkoznak az emberek és az állatok egészségére, valamint a környezetre vonatkozó súlyos és nyilvánvaló kockázat kritériumai?

4) Ha egyértelmű és nyilvánvaló, hogy az Európai Bizottság úgy értékelte, hogy nem állnak fenn az élelmiszerre vagy takarmányra vonatkozó sürgősségi intézkedések elfogadásának anyagi jogi feltételei, amely értékelést később az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság tudományos szakvéleménye is megerősített, és ezeket az értékeléseket írásban továbbították a kérelmező tagállam részére, a tagállam fenntarthatja-e az ideiglenes sürgősségi intézkedéseit, és/vagy meghosszabbíthatja-e ezen ideiglenes sürgősségi intézkedések hatályát, amennyiben letelt azon átmeneti időszak, amelyre vonatkozóan azokat meghozták?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

23 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1829/2003 rendelet 34. cikkét a 178/2002 rendelet 53. cikkével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy a Bizottság nem köteles az ezen utóbbi cikk értelmében vett sürgősségi intézkedéseket hozni, amikor egy tagállam ezen utóbbi rendelet 54. cikkének (1) bekezdése értelmében hivatalosan tájékoztatja a Bizottságot az ilyen intézkedések meghozatalának szükségességéről, miközben nem nyilvánvaló, hogy az 1829/2003 rendelettel vagy azzal összhangban engedélyezett termék komoly kockázatot jelent az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre.

24 Mind az 1829/2003 rendelet, mind pedig a 178/2002 rendelet arra irányul, hogy az élelmiszerek tekintetében biztosítsa az emberi egészség és a fogyasztói érdekek magas szintű védelmét, a belső piac hatékony működésének egyidejű biztosítása mellett.

25 Továbbá, amint az az 1829/2003 rendelet (1) preambulumbekezdéséből kitűnik, bár a biztonságos és egészséges élelmiszerek és takarmányok szabad mozgása a belső piac alapvető szempontja, valamely tagállam az uniós jogban kifejezetten előírt esetekben határozhat az 1829/2003 rendelet alapján

engedélyezett és a mezőgazdasági növényfajok közös fajtajegyzékéről szóló, 2002. június 13-i 2002/53/EK tanácsi irányelv (HL 2002. L 193., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 3. fejezet, 36. kötet, 281. o.) alapján a közös jegyzékbe felvett GMSZ termesztésének tilalmáról vagy korlátozásáról (lásd ebben az értelemben: 2012. szeptember 6-i Pioneer Hi Bred Italia ítélet, C-36/11, EU:C:2012:534, 63. és 70. pont).

26 E kivételek sorában szerepelnek többek között az 1829/2003 rendelet 34. cikke alapján hozott intézkedések.

27 Amint az az 1829/2003 rendelet 34. cikkének szövegéből következik, hogy ha nyilvánvaló, hogy az e rendelettel vagy azzal összhangban engedélyezett termékek minden bizonnyal komoly kockázatot jelentenek az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre, a 178/2002 rendelet 53. és 54. cikkében előírt eljárások szerint kell intézkedéseket tenni. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 178/2002 rendelet 53. cikke azokra a sürgősségi intézkedésekre vonatkozik, amelyeket a Bizottság fogadhat el, míg az ilyen intézkedések tagállamok általi elfogadása az e rendelet 54. cikkének hatálya alá tartozik.

28 Következésképpen, ha nem nyilvánvaló, hogy az 1829/2003 rendelettel vagy azzal összhangban engedélyezett termékek minden bizonnyal komoly kockázatot jelentenek az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre, a Bizottság az e rendeletnek a 178/2002 rendelet 53. cikkével összefüggésben értelmezett 34. cikke alapján nem köteles az e cikkek értelmében vett sürgősségi intézkedéseket hozni.

29 Az a körülmény, hogy az ilyen intézkedések elfogadását egy tagállam kérte, nincs befolyással a Bizottságot e tekintetben megillető mérlegelési jogkörre.

30 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1829/2003 rendelet 34. cikkét a 178/2002 rendelet 53. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy a Bizottság nem köteles az ezen utóbbi cikk értelmében vett sürgősségi intézkedéseket hozni, amikor egy tagállam ezen utóbbi rendelet 54. cikkének (1) bekezdése értelmében hivatalosan tájékoztatja a Bizottságot az ilyen intézkedések meghozatalának szükségességéről, amennyiben nem nyilvánvaló, hogy az 1829/2003 rendelettel vagy azzal összhangban engedélyezett termék komoly kockázatot jelent az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre.

A második és a negyedik kérdésről

31 Együttesen vizsgálandó második és negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1829/2003 rendelet 34. cikkét a 178/2002 rendelet 53. cikkével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy egy tagállam azt követően, hogy hivatalosan tájékoztatta a Bizottságot sürgősségi intézkedések meghozatalának szükségességéről, és amennyiben a Bizottság semmilyen intézkedést nem hozott a 178/2002 rendelet 53. cikknek megfelelően, egyrészt ilyen nemzeti szintű intézkedéseket hozhat, másrészt pedig azok hatályát mindaddig fenntarthatja vagy meghosszabbíthatja, amíg a Bizottság ezen utóbbi rendelet 54. cikkének (2) bekezdése értelmében nem dönt azok meghosszabbításáról, módosításáról vagy visszavonásáról.

32 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az 1829/2003 rendelet 34. cikke lehetővé teszi egy tagállam számára, hogy e cikk alapján sürgősségi intézkedéseket fogadjon el, feltéve hogy az említett cikkben kimondott tartalmi feltételeken felül a 178/2002 rendelet 54. cikkében előírt eljárási feltételeket is tiszteletben tartja (lásd ebben az értelemben: 2011. szeptember 8-i Monsanto és társai ítélet, C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 66–69. pont).

33 E rendelet 54. cikkének (1) bekezdése szerint amennyiben egy tagállam hivatalosan tájékoztatja a Bizottságot sürgősségi intézkedések meghozatalának szükségességéről, de a Bizottság semmilyen intézkedést nem hozott az e rendelet 53. cikkének megfelelően, a tagállam ideiglenes védintézkedéseket hozhat.

34 A tartalmi feltételeket ezen 54. cikk (1) bekezdése pontosítja, amely előírja a tagállamok számára egyrészről azt, hogy „hivatalosan" tájékoztassák a Bizottságot a sürgősségi intézkedések meghozatalának szükségességéről, másrészről pedig azt, hogy – amennyiben a Bizottság semmilyen intézkedést nem hozott ezen 53. cikk szerint – „haladéktalanul" tájékoztassák a Bizottságot és a többi tagállamot az elfogadott nemzeti ideiglenes védintézkedésekről. Következésképpen, tekintettel az érintett tagállam általi beavatkozás sürgős jellegére, valamint a közegészség védelmére irányuló, az 1829/2003 rendelettel elérni kívánt célkitűzésre, a 178/2002 rendelet 54. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az azt írja elő, hogy sürgős esetben a Bizottság rendeletben előírt tájékoztatásának legkésőbb a sürgősségi intézkedéseknek az érintett tagállam általi elfogadásával egyidejűleg meg kell történnie (2011. szeptember 8-i Monsanto és társai ítélet, C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 73. pont).

35 A 178/2002 rendelet 54. cikkének (3) bekezdése egyebekben előírja, hogy a tagállamok által tett sürgősségi intézkedések az Európai Unió intézkedéseinek elfogadásáig fenntarthatók.

36 Az e cikkben tett ezen intézkedések fenntartására vonatkozó hivatkozást úgy kell érteni, mint amely az említett intézkedések meghosszabbítását is magában foglalja, amikor azokat ideiglenesen fogadták el. Ugyanis egyrészt e rendeletből nem következik az, hogy az uniós jogalkotó korlátozni kívánta volna azon eszközöket, amelyek révén az érintett tagállam az elfogadott intézkedések fenntartására jogosult, másrészt az ezzel ellentétes értelmezés akadályozhatja a Közösségből származó vagy harmadik országból behozott élelmiszer vagy takarmány által az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre esetlegesen veszélyt jelentő kockázat csökkentését.

37 Amint azt a Bíróság a 2011. szeptember 8-i Monsanto és társai ítélet (C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553) 78. pontjában hangsúlyozta, az 1829/2003 rendeletben előírt rendszer szerkezete, valamint a valamely súlyos veszély kezelésében jelentkező mesterséges különbségek megelőzésére irányuló célkitűzése tükrében valamely súlyos és nyilvánvaló veszély értékelése és kezelése végső soron – az uniós bíróság ellenőrzése mellett eljáró – Az Európai Unió Bizottsága és Tanácsa kizárólagos hatáskörébe kell, hogy tartozzon.

38 Ebből következően az 1829/2003 rendelet 34. cikkében szereplő sürgősségi intézkedések tagállamok általi elfogadásának és végrehajtásának szakaszában, mindaddig, amíg e tekintetben uniós szinten nem fogadtak el semmilyen határozatot, e nemzeti intézkedések jogszerűségének az e 34. cikkben előírt tartalmi feltételek és a 178/2002 rendelet 54. cikkén alapuló eljárási feltételek tekintetében történő értékelése azon nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik, amely az ilyen nemzeti intézkedések jogszerűségét vizsgálja, az uniós jog egységességét pedig előzetes döntéshozatali eljárás keretében a Bíróság tudja biztosítani, hiszen amennyiben a nemzeti bíróságban kétely merül fel valamely uniós jogi rendelkezés értelmezését illetően, az EUMSZ 267. cikk második és harmadik bekezdése alapján előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszthet a Bíróság elé, illetve e célból köteles kérdést előterjeszteni (2011. szeptember 8-i Monsanto és társai ítélet, C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bizottság által a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételekből kitűnik, hogy a 178/2002 rendelet 54. cikke (2) bekezdésében előírtakkal ellentétben nem született uniós szinten döntés a tagállam által bevezetett ideiglenes védintézkedés meghosszabbításáról, módosításáról vagy visszavonásáról.

40 Márpedig e rendelkezésből kitűnik, hogy a Bizottság tíz munkanapon belül, a 178/2002 rendelet 58. cikk (2) bekezdésében meghatározott eljárásnak megfelelően, az említett rendelet 58. cikk (1) bekezdésével összhangban létrehozott Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottsághoz fordul, amely dönt a tagállam által bevezetett ideiglenes védintézkedés meghosszabbításáról, módosításáról vagy visszavonásáról.

41 Ezzel szemben, amennyiben a Bizottság az Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottsághoz fordul, és uniós szinten határozatot fogadnak el, úgy az említett üggyel kapcsolatos, az ehhez hasonló határozatban szereplő ténybeli és jogi megállapítások az EUMSZ 288. cikknek megfelelően kötelezők az e határozat címzettjének minősülő tagállam valamennyi szervére nézve, beleértve azon nemzeti bíróságokat is, amelyeknek a nemzeti szinten elfogadott intézkedések jogszerűségét kell értékelniük (lásd ebben az értelemben: 2011. szeptember 8-i Monsanto és társai ítélet, C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második és a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1829/2003 rendelet 34. cikkét a 178/2002 rendelet 54. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy egy tagállam azt követően, hogy hivatalosan tájékoztatta a Bizottságot a sürgősségi intézkedések meghozatalának szükségességéről, és amennyiben az a 178/2002 rendelet 53. cikke alapján semmilyen intézkedést nem hozott, egyrészt nemzeti szinten hozhat sürgősségi intézkedéseket, másrészt pedig azok hatályát mindaddig fenntarthatja vagy meghosszabbíthatja, amíg a Bizottság ezen utóbbi rendelet 54. cikkének (2) bekezdése értelmében nem dönt azok meghosszabbításáról, módosításáról vagy visszavonásáról.

A harmadik kérdésről

43 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1829/2003 rendelet 34. cikkét az elővigyázatosság elvével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy e cikk lehetőséget biztosít a tagállamok számára arra, hogy a 178/2002 rendelet 54. cikkével összhangban – az 1829/2003 rendelet 34. cikkében megállapított feltételek teljesülése nélkül – pusztán ezen elv alapján ideiglenes sürgősségi intézkedéseket fogadjanak el.

44 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 178/2002 rendelet 7. cikke meghatározza az elővigyázatosság elvét az élelmiszerjog területén. E cikk (1) bekezdése kimondja, hogy azokban az esetekben, amelyekben a rendelkezésre álló információk értékelését követően bebizonyosodik az egészségkárosító hatások lehetősége, de a helyzet tudományos megítélése még bizonytalan, egy átfogóbb kockázatértékeléshez szükséges további tudományos információk összegyűjtéséig az Unió területén előírt magas szintű egészségvédelem megvalósítása érdekében ideiglenes kockázatkezelési intézkedéseket lehet bevezetni.

45 Az 1829/2003 rendelet 34. cikke pedig azokat a tartalmi feltételeket rögzíti, amelyek alapján az ezen ítélet 27. pontjával vagy azzal összhangban engedélyezett termék sürgősségi intézkedés tárgyát képezheti, pontosan meghatározva így az ezen intézkedések elfogadására vonatkozó követelmények szintjét.

46 Ugyanis, amint azt a főtanácsnok is kifejtette indítványának 78. pontjában, jóllehet az elővigyázatosság elve – ahogyan azt a 178/2002 rendelet 7. cikke is meghatározza – az élelmiszerjog általános elve, az uniós jogalkotó az 1829/2003 rendelet 34. cikkében egy pontos szabályt rögzít a sürgősségi intézkedéseknek a 178/2002 rendelet 53. és 54. cikkében előírt eljárásokkal összhangban történő meghozatalára vonatkozóan.

47 Kétségtelen, hogy – amint azt a Bíróság a 2011. szeptember 8-i Monsanto és társai ítélet (C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553) 71. pontjában megállapította –, a 178/2002 rendelet 54. cikke (1) bekezdésében megállapított azon feltételeket, amelyek a sürgősségi intézkedések elfogadására

vonatkoznak, az emberi élet és egészség védelme magas szintje biztosításának céljából, a belső piac egyik alapvető szempontja, a biztonságos és egészséges élelmiszerek és takarmányok szabad mozgásának egyidejű biztosítása mellett többek között az elővigyázatosság elvének figyelembevételével kell értelmezni.

48 Ezen elv azonban nem értelmezhető úgy, mint amely lehetővé teszi az 1829/2003 rendelet 34. cikkében foglalt rendelkezések – különösen azok lazításával történő – mellőzését vagy módosítását.

49 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy – amint arra a jelen ítélet 38. pontja emlékeztet – az 1829/2003 rendelet 34. cikkében foglalt nemzeti intézkedések jogszerűségét vizsgáló nemzeti bíróságok hatáskörébe tartozik ezen intézkedések jogszerűségének az e cikkben meghatározott tartalmi feltételek és a 178/2002 rendelet 54. cikkén alapuló eljárási feltételek tekintetében történő értékelése.

50 Ezenfelül meg kell állapítani – amint azt a főtanácsnok indítványának 68. pontjában lényegében kifejtette –, hogy az elővigyázatosság elve alapján elfogadott ideiglenes kockázatkezelési intézkedések és az 1829/2003 rendelet 34. cikke alapján hozott sürgősségi intézkedések nem ugyanazon feltételrendszernek vannak alárendelve. Ugyanis a 178/2002 rendelet 7. cikkéből kitűnik, hogy ezen ideiglenes intézkedések elfogadása ahhoz a feltételhez kötött, hogy a rendelkezésre álló információk értékelését követően bebizonyosodik az egészségkárosító hatások lehetősége, de a helyzet tudományos megítélése még bizonytalan. Az 1829/2003 rendelet 34. cikke ezzel szemben akkor teszi lehetővé sürgősségi intézkedések alkalmazását, amikor „nyilvánvaló”, hogy ez utóbbi rendelettel engedélyezett termék minden bizonnyal „komoly” kockázatot jelent az emberi egészségre, az állati egészségére, vagy a környezetre.

51 E tekintetben a Bíróság a 2011. szeptember 8-i Monsanto és társai ítélet (C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553) 76. és 77. pontjában megállapította, hogy az 1829/2003 rendelet 34. cikke értelmében vett „minden bizonnyal” és a „komoly kockázat” kifejezések az emberi egészséget, az állati egészséget vagy a környezetet nyilvánvaló módon veszélybe sodró, jelentős kockázatra utalnak. Ezt a kockázatot megbízható tudományos adatokon alapuló új információk alapján kell megállapítani. Az 1829/2003 rendelet 34. cikke alapján hozott védelmi intézkedések ugyanis nem indokolhatók érvényesen tisztán feltételezett, tudományosan még nem igazolt, egyszerű feltételezéseken alapuló kockázati megközelítéssel. Éppen ellenkezőleg, ilyen védelmi intézkedéseket ideiglenes és akár megelőző jellegük ellenére csak akkor lehet hozni, ha a lehető legátfogóbb kockázatfelmérésen alapulnak a konkrét ügy sajátos körülményeire tekintettel, amelyek arra utalnak, hogy ezek az intézkedések szükségesek.

52 Továbbá meg kell jegyezni, hogy – amint azt a főtanácsnok indítványának 74–76. pontjában kifejtette – egyrészt az 1829/2003 rendelet 34. cikkében, másrészt pedig a 178/2002 rendelet 7. cikkében megjelenő kockázati szintek közötti különbséget, vagyis az 1829/2003 rendelet 34. cikkének az e rendelettel engedélyezett termékekre vonatkozó alkalmazását és a 178/2002 rendelet 7. cikkének az élelmiszerjog teljes területére, beleértve az engedélyezési eljárás alá soha nem vont termékekre vonatkozó alkalmazását, az e rendelkezések eljárási működésére tekintettel kell megközelíteni.

53 Következésképpen, annak elkerülése érdekében, hogy a 178/2002 rendelet 7. cikke ne csökkentse a bizonytalanságnak az 1829/2003 rendelet 34. cikkében foglalt szabály által megkövetelt azon szintjét, amely a sürgősségi intézkedések elfogadásához szükséges, a 178/2002 rendelet 7. cikkében meghatározott elővigyázatosság elvének független alkalmazása az 1829/2003 rendelet 34. cikkében foglalt sürgősségi intézkedések elfogadására vonatkozóan az ezen utóbbi cikk által előírt tartalmi feltételek teljesülése nélkül nem fogadható el.

54 A fentiekre tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1829/2003 rendelet 34. cikkét a 178/2002 rendelet 7. cikkében meghatározott elővigyázatosság elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy e cikk nem biztosít lehetőséget a tagállamok számára arra, hogy a 178/2002 rendelet 54. cikkével összhangban – az 1829/2003 rendelet 34. cikkében megállapított feltételek teljesítése nélkül – pusztán ezen elv alapján ideiglenes sürgősségi intézkedéseket fogadjanak el.

A költségekről

55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 34. cikkét az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 53. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az Európai Bizottság nem köteles az ezen utóbbi cikk értelmében vett sürgősségi intézkedéseket hozni, amikor egy tagállam ezen utóbbi rendelet 54. cikkének (1) bekezdése értelmében hivatalosan tájékoztatja a Bizottságot az ilyen intézkedések meghozatalának szükségességéről, amennyiben nem nyilvánvaló, hogy az 1829/2003 rendelettel vagy azzal összhangban engedélyezett termék komoly kockázatot jelent az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre.**

2) **Az 1829/2003 rendelet 34. cikkét a 178/2002 rendelet 54. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy egy tagállam azt követően, hogy hivatalosan tájékoztatta az Európai Bizottságot a sürgősségi intézkedések meghozatalának szükségességéről, és amennyiben az a 178/2002 rendelet 53. cikke alapján semmilyen intézkedést nem hozott, egyrészt nemzeti szinten hozhat sürgősségi intézkedéseket, másrészt pedig azok hatályát mindaddig fenntarthatja vagy meghosszabbíthatja, amíg a Bizottság ezen utóbbi rendelet 54. cikkének (2) bekezdése értelmében nem dönt azok meghosszabbításáról, módosításáról vagy visszavonásáról.**

3) **Az 1829/2003 rendelet 34. cikkét a 178/2002 rendelet 7. cikkében meghatározott elővigyázatosság elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy e cikk nem biztosít lehetőséget a tagállamok számára arra, hogy a 178/2002 rendelet 54. cikkével összhangban – az 1829/2003 rendelet 34. cikkében megállapított feltételek teljesülése nélkül – pusztán ezen elv alapján ideiglenes sürgősségi intézkedéseket fogadjanak el.**

Aláírások